

Necessitats educatives específiques en els processos d'aprenentatge

Codi: 102026

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Nuria Grau Sancho

Correu electrònic: Nuria.Grau.Sancho@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Es recomana haver superat les assignatures "Aprenentatge i desenvolupament I-II" i "Diferències i inclusió", en el cas del Grau d'Educació Primària; i les assignatures: "Inclusió educativa: NEE" i "Desenvolupament de la personalitat 0-6", en el cas del Grau d'Educació Infantil.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria Educació Inclusiva. En el marc de l'escola inclusiva actual, es fa necessari un context en el que el docent, com agent d'innovació i gestió de la diversitat, faciliti la transformació de l'escola ordinària a fi i efecte d'augmentar la seva capacitat per atendre a tot l'alumnat amb necessitats educatives relacionades amb els processos d'aprenentatge.

Els dos objectius formatius a aconseguir són:

1. Adaptar processos d'ensenyament-aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat en contextos de diversitat.
2. Dinamitzar processos d'inclusió educativa dins un marc col.laboratiu en espais multiprofessionals.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació amb els estudiants i les seves famílies, atenent les necessitats pròpies dels estudiants. Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.

- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació de l'acció.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
2. Analitzar experiències de bones pràctiques en el procés d'inclusió educativa per abordar processos de col·laboració entre els diferents agents educatius.
3. Analitzar i identificar necessitats educatives dels estudiants per dissenyar estratègies d'ensenyament-aprenentatge en un context d'escola inclusiva.
4. Aportar idees i saber-les integrar en el treball conjunt de l'equip.
5. Comprendre el procés d'inclusió educativa per analitzar la pràctica docent i el context institucional que l'engloba.
6. Comprendre les necessitats de les famílies dels estudiants amb necessitats educatives específiques per aplicar estratègies d'intervenció i d'orientació i afavoridores de la inclusió educativa i social.
7. Conèixer les diferents capacitats i ritmes d'aprenentatge dels estudiants per aplicar els recursos i serveis educatius que millorin l'atenció a la diversitat educativa i social.
8. Establir equips de treball per poder desenvolupar activitats de forma autònoma.
9. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

1. Visió general de les necessitats educatives relacionades amb el desenvolupament i l'aprenentatge.
 - 1.1. Llenguatge verbal i Llectoescriptura.
 - 1.2. Desenvolupament del raonament lògic-matemàtic.
 - 1.3. Desenvolupament de les habilitats per l'atenció en l'aprenentatge.
 - 1.4. Desenvolupament motriu.
2. Procés de detecció i avaluació de les necessitats educatives relacionades amb els processos d'aprenentatge. Instruments d'avaluació i observació.
3. Intervenció i orientació amb relació a les necessitats educatives relacionades amb els processos d'aprenentatge.
 - 3.1. Pautes d'actuació i estratègies didàctiques.
 - 3.2. Programes d'intervenció: adaptacions curriculars.
 - 3.3. Provisió de serveis i projectes de suport educatiu. Paper de la família.

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament-aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premisa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura.

En primer lloc, es proposaran activitats presencials en gran grup, les quals consistiran en exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitzarà amb tot el grup classe i permetrà l'exposició dels principals continguts a través de la participació oberta i activa per part dels estudiants.

En segon lloc, es faran activitats presencials en petits grups, les quals es realitzaran en el marc del grup base i seran supervisades pel professorat i, mitjançant l'anàlisi de documents, resolució de casos o activitats diverses, s'aprofundirà en els continguts i temàtiques treballades anteriorment en el gran grup. Aquest recull d'evidències mostraran l'aprofitament de les tasques realitzades per part dels estudiants i es revisaran al llarg del curs.

Finalment, es portarà a terme un treball pràctic (grup), i s'anirà elaborant al llarg del quadrimestre en relació a temàtiques concretes a escollir entre diverses que planteja el professorat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial en gran grup	45	1,8	6
Tipus: Supervisades			
Treballs supervisats i tutories	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	75	3	6

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura és continuada i es basarà en una prova escrita individual al finalitzar tots els blocs, que tindrà un pes del 50% en la nota final de l'assignatura; el 50% de l'avaluació restant es repartirà entre activitats de classe grupals (20%) i un treball pràctic grupal (30%) i es realitzaran durant els dos blocs de l'assignatura. Totes les evidències hauran d'obtenir un mínim de 5 per poder fer mitjana.

L'assistència a les sessions presencials és obligatòria, l'estudiant ha d'assistir a un mínim del 80%. En cas contrari l'avaluació correspondrà a un No Avaluable.

Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura, és a dir, que hagin complert amb el mínim del 80% d'assistència i tinguin aprovats tots els lliuraments requerits, i tot i així els quedi algun aspecte no assolit, (per exemple, prova escrita individual no aprovada o no presentada), se'ls donarà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant una re-avaluació de la prova escrita individual. En aquest cas, la nota màxima del bloc a recuperar serà un 5. En cap cas, la re-avaluació serà considerada per pujar la nota obtinguda. Per poder optar a la re-avaluació, l'alumne ha d'haver estat prèviament avaluat en el treball pràctic grupal i en la prova escrita individual, els pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura. Ha d'haver obtingut una qualificació mínima de 3,5 en la mitjana de l'assignatura.

Si finalment no s'aprova alguna de les evidències significarà que no s'han assolit els mínims esperats i se suspendrà l'assignatura amb la qualificació corresponent a l'evidència suspesa. Quan l'estudiant no s'hagi presentat, o no hagi pogut aportar prou evidències d'avaluació que permetin una qualificació global de l'assignatura, en l'acta es consignarà la qualificació d'aquesta assignatura com a "No Avaluable".

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri, en les activitats que se li proposin, una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. Una activitat pot ser retornada (no avaluada) o suspesa si el professor considera que no compleix aquests requisits.

Cal mostrar també, una actitud compatible amb la professió docent com a requisit per aprovar l'assignatura. Algunes competències són: escolta activa, respecte, participació, cooperació, empatia, amabilitat, puntualitat, no jutjar, argumentar, ús del mòbil adequat, etc.

Els resultats de l'avaluació de cadascuna de les evidències s'hauran de publicar en el campus virtual en el termini màxim de 15 dies després de la seva realització, i s'haurà d'oferir una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

D'acord a la normativa UAB, el plagiat o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0). Si durant la realització d'un treball individual a classe, el professor/a considera que un alumne està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.

El tractament de casos particulars, dubtes, suggeriments, etc., s'haurà de plantejar als/les professors/es del bloc corresponent.

L'avaluació d'aquesta assignatura segueix els Criteris i pautes generals d'avaluació de la Facultat de Ciències de l'Educació, segons l'Acord de la Comissió Ordenació Acadèmica 28 d'abril de 2011, 4 de juny de 2014 i 28 de maig de 2015.

Dates d'avaluació:

- L'avaluació de la prova escrita de l'assignatura (curs 2021-2022) serà el 15 de desembre de 2021.
- Pels alumnes que no superin la nota mínima de 5 en la prova escrita, se'ls proposarà una reavaluació que es realitzarà durant la primera setmana de febrer de 2022.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitats de classe	20%	0	0	3, 4, 5, 8
Teoria	50%	0	0	1, 6, 7
Treball pràctic	30%	0	0	2, 3, 4, 5, 8, 9

Bibliografia

Bibliografia:

Ainscow, M. (1999) Tendiéndoles la mano a todos los estudiantes: algunos retos y oportunidades *Revista Siglo Cero* vol. 30, p. 37-48.

Ainscow, M. (2001) *Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares*. Madrid: Narcea.

Andreu, Ll.; Lara, M.F.; López, A.; Palacio, A.; Rodríguez & J. I Sopena, J.M. (2013). *Trastorns d'aprenentatge de la lectura*. Barcelona: Editorial UOC.

Andreu, Ll. (Coord.) (2013) *Les dificultats de l'aprenentatge de l'Escriptura i de les Matemàtiques*. Barcelona: Editorial UOC

Aranda Rendruello, R.E. (Coord.) (2002). *Educación Especial*. Madrid. Pearson Educación S.A.

Arco Tirado, J.L. & Fernández Castillo, A. (Coords.) (2004). *Necesidades educativas especiales. Manual de evaluación e intervención psicológica*. Madrid: McGrawHill.

Armstrong, T. (2012). *El poder de la neurodiversidad. Las extraordinarias capacidades que se ocultan tras el autismo, la hiperactividad, la dislexia y otras diferencias cerebrales*. Barcelona: Espasa Libros

Arnaiz, P. (2003) *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga: Aljibe

Barrachina, Ll.; Serra Grabulosa, J.; Soler, O. & Tolchinsky, L. (2013). *Trastorns d'aprenentatge de l'escriptura i de les matemàtiques*. Barcelona: Editorial UOC

Booth, T. i Ainscow, M. (2004). *Índex per a la inclusió. Guia per a l'avaluació i millora de l'educació inclusiva*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona

Cabrerizo, J. y Rubio, M.J. (2007). *Atención a la diversidad. Teoría y práctica*. Madrid. Pearson Educación.

Castro Cañizares, D. (2007). *Discalculia del Desarrollo: Diagnóstico e Intervención*. Santa Clara: Feijóo.

Cuetos, F. (1991) *Psicología de la escritura* Madrid: Escuela Española

Cuetos, F. (2001) *Psicología de la lectura* Barcelona: Cisspraxis

Escudero, I.; Garriga, A.; Martí, M. (2009) Entendre i atendre la dislèxia a l'escola. *Revista: Àmbits de Psicopedagogia* num.: 27

Galligó, M. et alt. (2003). *El aprendizaje y sus trastornos. Consideraciones psicológicas y pedagógicas*. Barcelona. Ed. CEAC.

García-Orza, J. (2012). *Dislexia y Discalculia. ¿Extraños compañeros de viaje?* Madrid: Universidad de Málaga

García-Orza, J. (2018). *Evaluación e intervención en discalculia y acalculia en edad infantil*. Madrid: Universidad de Málaga.

Giné, C. (coord.) (2009) *La educación inclusiva. De la exclusión a la plena participación de todo el alumnado*. Barcelona: Ed. Horsori ICE.UB.

Lozano, L. (2002). *La lectura. Estrategias para su enseñanza y el tratamiento de las dislexias*. Huelva. Hergué

Monereo, C. (coord.) (1998) *Instantànies. Projectes per atendre la diversitat educativa*. Barcelona: Ed. 62

Outón, P. (2009) *Dislexia. Una visión interdisciplinar* Barcelona: Lebón

Pérez Solís, M. (2003). *Orientación Educativa y dificultades de aprendizaje*. Madrid: Tomson.

Pujolàs, P. (2003) *Aprender juntos alumnos diferentes* Vic: Eumo Ed.

Pujolàs Maset, P. (2008): Cooperar per aprendre i aprendre a cooperar: el treball en equips cooperatius com a recurs i com a contingut. *Revista Suports*, vol. 12, núm. 1

Sans, A. (2008) *Per què em costa tant aprendre?* Barcelona: Edebé

Sans, A. (coord.) (2010) *L'aprenentatge en la infància i l'adolescència: claus per evitar el fracàs escolar*. Quaderns FAROS Esplugues Llob. Hospital Sant Joan de Déu.

Serra-Grabulosa, J. (2009). *Bases neurales del procesamiento numérico y del cálculo*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Teberosky, A. & Solé, I. (1999). *Psicopedagogia de la lectura i l'escriptura*. Barcelona: EDIUOC.

Documents digitals:

Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu. Diari Oficial de La Generalitat de Catalunya, 7477, 1-18. (2017).
<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7477/1639866.pdf>

XTEC (s.d.). Dislèxia. Recuperat de
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/atencio-educativa-als-alumnes/nese/nese-derivades-de-tra>

XTEC (s.d.). La dislèxia: detecció i actuació en l'àmbit educatiu. Recuperat de
<http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0057/78d86f2b8e9e-45e3-ad9e-464165>

XTEC (s.d.). La dislèxia: recursos i estratègies per a la inclusió de l'alumnat . Recuperat de
<http://www.xtec.cat/crp-santcugat/dislexiaconferencies.html>

XTEC (s.d.). Mesures i suports. Recuperat de
<http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/diversitat-i-inclusio/mesures-i-suports/>

Vinyes, G. (2014). La dislèxia i els trastorns d'aprenentatge associats. Recuperat de
<https://georginavinyes.cat/2014/10/09/la-dislexia-i-trastorns-daprenentatge-associats/>

[El TDAH: detecció i actuació en l'àmbit educatiu. Departament d'Educació \(gencat.cat\)](#)

Trastornos del Aprendizaje Escolar. (2020). Recuperat de:
<https://www.sjdhospitalbarcelona.org/es/ninos/trastornos-del-aprendizaje-escolar>

Fundacioncadah.org (s.d) Modelos Cognitivos Explicativos Para El TDAH. Recuperat de:
<https://www.fundacioncadah.org/web/articulo/modelos-cognitivos-explicativospara-el-tdah.html>

Mena, B. (et alt.) L'alumne amb TDAH: Guia pràctica per a educadors. Trastorn per Dèficit d'Atenció amb o sense Hiperactivitat Fundació Privada ADANA: Ajuda Dèficit d'Atenció Nens, Adolescents i Adults. Web:
<ahref="http://www.f-adana.org/">http://www.f-adana.org/

Centro Nacional de Defectos Congénitos y Discapacidades del Desarrollo de los CDC. Centros para el Control y la Prevención de Enfermedades. (2020). Trastorno por Déficit de Atención e Hiperactividad (TDAH). Recuperat de: <https://www.cdc.gov/ncbddd/spanish/adhd/index.html>

Enllaços web:

<http://www.edu365.cat>

<http://www.edu21.cat>

<http://www.educalia.org>

<http://www.didactalia.net>

Programari

Programari utilitzat:

- Windows Microsoft Office 2013
- Word 2013
- Power Point 2013
- Excel 2013
- Adobe Acrobat